

απόψεις

Η Επιτροπή εξώδικης επίλυσης φορολογικών διαφορών

Κατά τις μέρες που γράφονται οι «Απόψεις» του παρόντος τεύχους, έχει κατατεθεί προς ψήφιση στη Βουλή ένα ακόμη φορολογικό νομοσχέδιο. Ένα νομοσχέδιο που επιχειρεί στοχευμένες τομές εξορθολογισμού των φορολογικών βαρών καθώς και την παροχή επιμέρους κινήτρων. Τα μέτρα αυτά θα τα επεξεργαστούμε σε επόμενο τεύχος, όταν ο νόμος θα έχει ψηφισθεί και δημοσιευθεί στο ΦΕΚ.

Εδώ, επιλέγουμε να σχολιάσουμε έναν επιμέρους θεσμό που επιχειρείται να νομοθετηθεί με το άρθρο 16 του υπό ψήφιση νομοσχεδίου. Με το εν λόγω άρθρο θεσπίζεται ένας πρόσκαιρος και έκτακτου χαρακτήρα θεσμός διοικητικής επίλυσης φορολογικών διαφορών που είναι εκκρεμείς ενώπιον της φορολογικής διοίκησης καθώς και ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και του Συμβουλίου της Επικρατείας. Σκοπός του προτεινόμενου αυτού θεσμού είναι η ταχεία προσαρμογή της φορολογικής διοίκησης στην υφιστάμενη και πλέον παγιωμένη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας. Σκοπούμενο αποτέλεσμα της ανά εκκρεμή περίπτωση προσαρμογής είναι η αποσυμφόρηση της διοίκησης και των διοικητικών δικαστηρίων από εκκρεμείς υποθέσεις για τις οποίες έχει ήδη παγιωθεί η νομολογία του αναιρετικού δικαστηρίου. Με τελική διττή συνέπεια. Αφενός, την εφαρμογή της αρχής της ασφάλειας δικαίου και αυτής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του φορολογούμενου προς τη φορολογική διοίκηση. Και αφετέρου, την ελάφρυνση των δικαστηρίων από εκκρεμείς διαφορές, για τις οποίες το αποτέλεσμα είναι προγραμμαμένο και μάλιστα αρνητικό για το διάδικο ελληνικό δημόσιο.

Τα ενδιαφέροντα σημεία της διαδικασίας αυτής είναι:

- η κατά πλειοψηφία στελέχωση της από μέλη που δεν προέρχονται από τη φορολογική διοίκηση καθώς η τελευταία έχει εκδόσει την καταλογιστική πράξη και έχει καταστεί διάδικος της φορολογικής διαφοράς,*
- η πρόσκαιρη και περιορισμένη χρονικά λειτουργία της,*
- η δυνητική για τον φορολογούμενο-διάδικο επιλογή υπαγωγής της ένδικης διαφοράς στη διαδικασία αυτή,*
- οι περιορισμένοι λόγοι, για τους οποίους δύναται να ενεργοποιηθεί η διαδικασία αυτή και τέλος,*
- το αποτέλεσμα της διαδικασίας αυτής, η αποδοχή του οποίου οδηγεί υποχρεωτικά σε κατάργηση της ειδικής διαφοράς.*

Επιμένοντας στην εξέταση των περιοριστικών λόγων για τους οποίους δύναται να ενεργοποιηθεί κατά περίπτωση η διαδικασία αυτή, έχει ενδιαφέρον να επισημάνουμε τις επιμέρους επιλογές του νομοθέτη. Ο νομοθέτης ανέλαβε πρωτοβουλία να «καθαρίσει» από τη δικαστηριακή εκκρεμοδικία όλες τις υποθέσεις παραγραφών, ακόμη και τις υποθέσεις παραγραφών λόγω έκδοσης ειλικρινούς φορολογικού πιστοποιητικού. Ακόμη, "καθαρίζονται" και υποθέσεις αναδρομικής εφαρμογής νεώτερων και ευνοϊκότερων διατάξεων για κυρώσεις και πρόσθετους φόρους. Και τέλος, στη ρύθμιση εντάσσονται και υποθέσεις πρόδηλης έλλειψης φορολογικής υποχρέωσης ή/και αριθμητικού λάθους.

Με την επιχειρούμενη αυτή τομή, ο νομοθέτης επιτέλους αναλαμβάνει την πρωτοβουλία να θεσμοθετήσει μια εξωδικαστική διαδικασία, κατά την οποία η φορολογική διοίκηση θα υποχρεωθεί και με μαζικό τρόπο να προσαρμοσθεί στη διαπλασμένη φορολογική νομολογία. Καθώς, ακόμη και σήμερα υπάρχουν περιπτώσεις που η διοίκηση δεν έχει το αντανakλαστικό να προσαρμοστεί. Κυρίως, δεν έχει το αναγκαίο αντανakλαστικό να μην προβαίνει στην άσκηση νόμω αβάσιμων ένδικων μέσων για τους πιο πάνω λόγους.

Ασφάλεια δικαίου και περιορισμός της φοροδιαφυγής δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί, αν το ελληνικό δημόσιο δεν επιδεικνύει ταχύ αντανakλαστικό προσαρμογής των φορολογικών νόμων στην ερμηνευτική προσέγγιση από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Όσο το ελληνικό δημόσιο αρνείται να προσαρμοστεί στις μεταβαλλόμενες νομολογιακά συνθήκες, όσο δεν απομακρύνεται από την κριθείσα καταχρηστική και ενάντια στον Νόμο πρακτική του κατά τη διαδικασία φορολογικών καταλογισμών, τόσο δεν αποκαθίσταται η εμπιστοσύνη του φορολογούμενου έναντι της κρατικής δράσης και τόσο αυξάνεται η φοροδιαφυγή.

Μετά από δέκα χρόνια υπερφορολόγησης, ελάχιστο κοινωνικό αιτούμενο είναι η γρήγορη προσαρμογή της φορολογικής διοίκησης στην κάθε φορά διάπλαση του φορολογικού δικαίου. Οι Έλληνες φορολογούμενοι αξίζουμε μια διοίκηση χωρίς γραφειοκρατικά και φοβικά κωλύματα. Μια φορολογική διοίκηση που θα αντιλαμβάνεται άμεσα το ερμηνευτικό περιβάλλον και θα προχωρεί αταλάντευτα στην βελτιούμενη προσαρμογή της. Η επιμονή σε πρακτικές που αποδοκιμάζονται, η στενότητα των αντιλήψεων και η υιοθέτηση του αξιώματος "ας βεβαιώσω εγώ και θα διαγράψει το δικαστήριο" δεν εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον. Και θα έπρεπε επιτέλους η συμπεριφορά αυτή να ελέγχεται τουλάχιστον πειθαρχικά, καθώς ο θεσμικός ρόλος των ελεγκτικών υπηρεσιών υπαγορεύει την από αυτές ανάληψη ερμηνευτικής πρωτοβουλίας κατά την εφαρμογή των φορολογικών διατάξεων. Φορολογική διοίκηση, που αρνείται να εφαρμόσει τον Νόμο, λόγω έλλειψης εξειδικευμένων επιμέρους οδηγιών της κεντρικής υπηρεσίας, δεν νοείται. Ρόλος της φορολογικής διοίκησης είναι να εφαρμόζει κατά περίπτωση τον φορολογικό νόμο, ερμηνεύοντάς τον και προσαρμόζοντάς τον στις ισχύουσες κάθε φορά συνθήκες και πραγματικά περιστατικά. Επιπρόσθετα μια τέτοια διοίκηση δρα καταχρηστικά και πάντως εκτός συστημικού πλαισίου. Με αποτέλεσμα, η δράση αυτή να αναγκάζει τον φορολογικό νομοθέτη να παρεμβαίνει και με ρυθμίσεις σκούπα, όπως η σχολιαζόμενη, να «καθαρίζει» προς όφελος του κράτους δικαίου την κατάσταση που έχει καταχρηστικά και ενάντια στον Νόμο και το Σύνταγμα διαμορφωθεί.

Ασπασία Μάλλιου